

7.maj, 2023

Uddannelses- og Forskningsministeriet
Folketinget

Må skolepsykologer ikke kalde sig skolepsykologer?

Reformkommissionen foreslår psykologisk overbygningsuddannelse af lærere og pædagoger til at kunne udgøre pædagogisk-psykologiske vejledere for lærere og pædagoger i form af skolepsykologer og dagtilbudspsykologer i regi af PPR. Formanden for Dansk Psykolog Forening Eva Secher Mathiesen gør gældende at psykologbegrebet er beskyttet med baggrund i psykologloven, hvor kun cand.psych'er og cand. pæd. psyk'er må kalde sig psykologer og er autorisationsberettigede.

Uddannelses- og Forskningsstyrelsen har i samarbejde med folkeskolens og dagtilbuddenes interessenter tilsvarende peget på behovet for en psykologfaglig overbygningsdannelse af lærere og pædagoger til at sikre, at PPR får mere fokus på udvikling af praksis og udvikling af hensigtsmæssige udviklings- og læringsfællesskaber i skoler og dagtilbud, fx i form af en 2-årig kandidatuddannelse målrettet PPRs virksomhed.

Hvordan kan det lovliggøres, at skolepsykologbetegnelsen kan genindføres?

Det er Folketinget, der har vedtaget formuleringen i psykologloven fra 1993. Det er derfor meget enkelt for Folketinget at beslutte en kort tilføjelse, der muliggør, at lærere og pædagoger benævnes henholdsvis skolepsykologer og dagtilbudspsykologer uden autorisationsret efter færdigbestået kandidatuddannelse.

Hvorfor er det vigtigt, at skolepsykologbetegnelsen genetableres?

Indtil 1993 var der to stillingstyper i folkeskolen – henholdsvis som skolepsykolog og klinisk psykolog. Førstnævnte krævede læreruddannelse plus psykologuddannelse og sidstnævnte krævede psykologuddannelse plus godkendt klinisk efteruddannelse. I 1970'erne og 1980'erne var der på PPR henved 80% skolepsykologer og 20% kliniske psykologer. Førstnævnte kendte skolen indgående og sidstnævnte sikrede faglig ekspertise i forbindelse med sociale og emotionelle problematikker blandt børn.

I dag er der 12-1300 psykologer, hvoraf de allerfleste hverken har baggrund i skolens praksis eller har klinisk efteruddannelse. Der er mange årsager til denne udvikling, men ingen, der udspringer af ændrede behov fra folkeskolen. Der er det allerstørste behov for at få sikret genindførelse af de skolepsykologiske/pædagogisk-psykologiske kompetencer på PPR, så PPR igen bliver i stand til at medvirke i skolens og undervisningens udvikling i praksis.

Betegnelsen "skolepsykolog" er velkendt i offentligheden, og det sætter ikke fokus på det enkelte barn, men på skolens og undervisningens virksomhed som det primære, der skal arbejdes med, jfr. det helt uantagelige omfang af børn, der bliver udpeget til at "fejle" noget – bl.a. via psykiatrien. Betegnelsen "dagtilbudspsykolog", sætter ligeledes fokus på den samlede daginstitutioners funktion og udvikling, jfr. de meget store forskelle, der findes blandt daginstitutioner for de vigtige børneår fra 0 til 6 år.

En 2-årig kandidatuddannelse målrettet PPRs virksomhed vil være nødvendigt for at sikre de nødvendige faglige psykologkompetencer på såvel individ- som gruppe- og organisationsniveau.

Giver det forvirring med forskellige psykologtitler?

Psykologloven fra 1993 havde til formål at sikre, at borgere med behov for psykologhjælp fik sikkerhed for at blive behandlet af en fagperson med en given kvalificeret uddannelse. Der herskede stor usikkerhed på dette tidspunkt på det private område, men ikke på det offentlige område. Psykologtitlen blev beskrevet med kravet om en given uddannelse og det efterfølgende autorisationskrav blev aftalt som grundlag for, at en psykolog blev kvalificeret til at udøve klientbehandling.

Den 2-årige autorisationsuddannelse omfatter såvel udredning som intervention af enkeltpersoner som grupper. Der er derfor mange psykologer, der slet ikke kan blive autoriseret, hvis de er beskæftiget som fx ledere, undervisere eller organisationspsykologer.

Ligesom skolepsykologer har de heller ikke brug for det, da de ikke skal varetage klientbehandling. Det skolepsykologiske arbejde er grundstenen i PPRs virksomhed. Det omfatter dels medvirken til udvikling af gode udviklings- og læringsmiljøer i skoler og klasser, og det omfatter arbejdet med at kvalificere skolens indsats i forhold til børn med skolevanskeligheder – ikke mindst læsevanskeligheder og børn med mere generelle indlæringsvanskeligheder. Der indgår ikke psykologisk klientarbejde eller intensivt forældrearbejde i dette, men fokus er på skolens praksis. Det samme kan siges om funktionen i dagtilbuddene:

I begge tilfælde indgår som nødvendige kompetencer et omfattende personligt kendskab til skolens og dagtilbuddenes funktion samt interesse og engagement til at medvirke i den nødvendige udvikling. Skole- og dagtilbudspsykologerne skal af ledelse, personale og forældre opleves som en del af de enkelte institutioners virksomhed.

Derfor vil der ikke blandt forældre eller andre være tvivl om de forskellige arbejdsfunktioner mellem fx skolepsykologer og kliniske psykologer.

Til gengæld er der grund til finde måder, hvor ikke-læreruddannede psykologer får de nødvendige klinisk-psykologiske kompetencer, så PPR også kan varetage mindre psykologiske behandlingsopgaver samt være en faglig kompetent faggruppe, der kan medvirke til at sikre, at børn og unge kun indstilles til psykiatrisk vurdering, når det er nødvendigt.

PPR skal atter være et kvalificeret tværfagligt kommunalt system

Vi har 98 forskellige PPR'er i Danmark. Det har gradvist udviklet sig siden decentraliseringen satte ind i slutningen af 1980'erne, hvor de centrale regler for PPRs bemanding forsvandt. Et effektivt PPR-system med fokus på udvikling af praksis i skoler og dagtilbud kræver - ud over ovennævnte skole- og dagtilbudspsykologer, at kommunens øvrige fagpersoner/konsulenter med rod i skolens og dagtilbuddenes praksis samles i PPR-organisationen. PPR får dermed igen mulighed for at spille en vigtig rolle på baggrund af dets omfattende viden og erfaring fra praksis og uddannelse.

Vi kan ikke være bekendt at fortsætte med at se på, at fx hver sjette barn indstilles til psykiatrien eller, at hvert andet barn er en PPR-sag, som det viser sig nogle steder.

Bjarne Nielsen
tidl. børne- og ungechef i Jægerspris
tidl. formand for Pædagogiske Psykologers Forening

